

Előfizetési ár:

Egész évre 6 frt.
Félévre 3 „
Negyedévre 1 frt. 50 kr.
Községeknek és néptanítóknak egész évre 4 frt.

Bérmentlen levelek csak ismert kezekből fogadtatnak el.

Kéziratok nem adatnak vissza.

Egyes szám ára 10 kr.

A nyílt-térben minden garmond sor díja 20 kr.

ZEMPLEN.

Hetilap, főtékintettel e megye szellemi és anyagi érdekeire.

Hirdetési díj:

Minden egyes szó után
100 szóig 2 kr.
Azonfelül 50 „ 1 1/2 „
" 50 " 1 „

Kiemelt, díszbetűk s körzettel ellátott hirdeményekért termérték szerint, minden centimeter után 3 kr. számítottatik.

Hirdetések a „Zemplén” nyomdájában vétetnek föl, s vidékről is oda intézendők.

A szőlészet története.*

A szőlő, mint egyáltalán az ismert vad gyümölcsök legnagyobb része, minden emberi emlékezetet meghaladó idők előtt már tenyésztett; a nélkül, hogy legelső őseink különös figyelmét magára vonta volna. A szőlő kultúrája és a Sz. írás Noe patriarchát említi fel Palesztinában mint legelső, ki figyelmessé lett a szőlőre, azt megkedvelte, tanyája környékén ültette, ápolta s belőle bort készített, (talán mivel a vizet neki volt legtöbb alkalma nagyon is megenni) Krisztus születése előtt 2350 esztendővel.

Hogy az eredetileg vad szőlő kerti művelése Ázsiában miként emelkedett fokról fokra, s miként lett mind keresett és keresettebbé, főleg bora, arról biztos adataink hiányzanak. Számos fenmaradt iratok, jegyzetek, festmények, műtárgyak, oda mutatnak, hogy Krisztus születését sok századdal megelőzőleg már áthozott Európába is, a világ akkori legnagyobb kereskedő népe az Egyiptomiak és Phoenitaiak által; és itt a két legműveltebb s leghatalmasabb nemzet a Görögök és Rómaiak voltak annak legelső művelői.

A rómaiak nem csak hazájukban művelték de coloniáikba is kivitték a szőlő-veszőt, s terjesztették annak művelését, még pedig valószínűleg Krisztus születése előtt. Ezt látszik bizonyítani Domitian császárnak egy (a mi időszámításunk szerint) 92-ik évben kelt rendelete, mely az akkor Galliában uralkodó inség és gabona szükség enyhítése czéljából adatott ki: a mely elrendeli hogy a szőlők irtassanak ki és helyök gabonával vetessék be.

Franciaország északibb részében a szőlőt úgy látszik, hogy a 3-ik században kezdték ültetni, bár biztos adataink csak a 4-ik századból vannak Julián császár ugyan is 360-ik évben tesz említést a szőlő művelésről Lutetia (a mai Párizs) vidékén.

A Rajna vidékén mely szintén római gyarmat volt, már jóval előbb voltak szőlő telepek. Ugyanis 2-ik Probus Valerius Marcus római császár midőn 277-ben az Allemanokat Köln tájékán legyőzte, az alatta szolgált idegen legiőknak megengedte, hogy a Rajna völgyében, ismét szőlőket telepítsenek. Állítólag Reingauban — Hattenheim és Oestrich között lévő — egyik szőlő hegyet ő rólla nevezik maig is Marbo-runak, Weisbaden tőszomszédságában fekvő Meroberg szintén római eredetre mutat.

Hazánkba, mely akkor Pannonia név alatt szintén római gyarmat volt — Aurelius Viktor pannoniai másod helytartónak Julián császárhoz intézett jelentése szerint — szintén főntebb nevezett Probus Valerius császár (ki maga is sirmiumi születés volt) hozta be a legelső szőlő-veszőt a mai Szerémségbe. Mitroviczon maig is mutogatnak egy czarevina nevű szőlőt, melyben állítólag maga 2-ik Probus császár ültette volna el a legelső szőlő-vezzőt.

377-ik évben Balambér Hunn király elfoglalván Pannóniát; ez időtől kezdve egész Árpád bejöveteleig nem igen lehet kinyomozni, hogy miként terjedt hazánkban tovább a szőlő művelés. Annyit azonban régi iratokban tudunk, hogy Árpád bejövetelekor, a mai Zemplénmegyében már szőlőket és igen jó borokat talált. — A szőlő ha-

gyomány is fentartotta, miszerint Árpád utját a Bodrog mentében egy magas hegy elzárta. (a Kospaszető) Tudni akarván valljon nem fog e azon túl egész hegy csoportra — vagy ellenségre — bukkani; kémlelés, illetőleg szét tekintés végett felküldé oda Onud, Turzol és Rettel nevű vezérek vitézeit. Legelsőnek Turzol ért fel, mint kinek legjobb lova volt. Ő hozta meg a hírt, hogy azon hegyen tul hegylancz nem tartózkodik; egyuttal felfedezte, hogy a hegy tulsó délnyugot-oldala tele van ültetve szőlővel. Ezen utóbbi jó hír feletti örömeiben ezen vidéket Árpád Turzolnak ajándékozta. Azon hegy alatt épült később Turzol vitéz nevét viselő, s maig is fennálló Tarczal városa. — III-ik Béla névtelen jegyzője írja: hogy Árpád tovább menvén, a Takta mellett táborot ütött — és „biberunt magnum áldomás”, Árpád a vidéket jó bora és szőlő ültetvényei miatt szerencsés helynek nevezte. Állítólag ezen mondásától nyerte akkori satora helyéu épült és még maig is fennálló városka a Szerencs nevet.

A keresztény vallásnak nemzetünk által történt eltagadása utn a többnyire olaszországból bejött papok, kik hazájukban a jobb szőlő-művelést már ismerték, ezen tudományukat új hazájukban a keresztény vallással együtt terjesztették, különösen a jobb faj szőlők ültetését; mit a mindenkorban tanulékony magyar nép szívesen és könnyen tanult el. Általán mondhatjuk, hogy borainkat legtöbbnyire papjaink ismertették meg a külföldel.

Árpád házbeli királyaink idejebeli okmányokban sok helyen fordul elő Szőlős nevű község; melyből következtetni lehet, hogy ott szőlő művelést üztek.

III. Béla uralkodása alatt (1173 — 1196) kelt iratokban már egész promonoriumokról van szó. Sőt már 1075-ben a Sz. Benedek rendi apátság alapító levelében tétetik említés adományozott szőlőhegyről.

A tatárok pusztítása alatt (1240 — 1242) nagyot hagyatott a szőlő-művelés. Ezen rövid három év alatt roppant sok szőlő dulatott fel és pusztított ki. — Ezeknek kitakarodása után IV. Béla, hogy a rettentő pusztításon segítsen, olasz gyarmatosokat hozott be, kik több nemesszőlő fajt hoztak hazájokból. Ilyenek voltak a Formio tartományból behozott Formiana veszők, melyek leginkább a hegyalján terjedtek el, és ősei lettek a maig is legnemesebb Formint vagy Furmint nevű szőlőnek, továbbá ilyen volt az aranyszemű Bacca d'ora, mely főleg a Szilágyság és Érmellék környékén terjedt el, s a mely Bakator név alatt azon vidéknek — de egyáltalán fehér szőlő fajainknak maig is egyik legnemesebbike.

A számos Olaszi nevű községek, melyek mind szép promonoriumokkal birnak, úgy látszik az ezen korban behívt olaszok által alapítottak.

Ezen korszaktól kezdve a szőlő-művelés ismét nagy lendületet nyert, a magyar borok ismét ismeretesek és keresettek lettek. IV. László alatt 1280 körül az egri borok említettnek mint igen jelesek.

Róbert Károly uralkodása alatt 1334-ben Drugeth János, nádor és zemplénmegyei főispán

végrendeletében husz hordó borát 120 arany értékben hagyományozta el.

Nagy Lajos uralkodása alatt 1380-ik évben az egri püspököknek a hegyaljai szőlők tizezer aranyat jövedelmeztek tized fejében. Ez időtájon a budai, köszegi és sopronyi borok szintén mint jelesek említettnek. A szabadszá lási borok pedig oly kitünők voltak, hogy azokat Nagy Lajos saját asztalára szedette.

Később a Hunyadiak korában Aeneas Sylvius több helyen magasztalólag említi hazánk kitünő borait és borban való bőségét. Oláh István (Oláh Miklós esztergomi érsek atyja) iratai között azon állítás is előfordul, hogy gyakran oly bő termések voltak, miszerint, a hordók nem voltak elegendők azoknak befogadására.

Mátyás királyról — ki Heltai Gáspár állítása szerint maga is egy szőlőműves házában született. — Bonfin írja, hogy a szőlő-művelést igen emelte s arra a népet jó példával buzdította. Egy alkalommal kapát ragadt s legfőbb tisztvölőit saját kezüleg tanította, mikép kell a szőlőt jól megkapálni, miközben udvaronczeit gonoszul megizasztotta.

Istvánfy István II. Ulászló király gyermekeinek egyik nevelője 1491-ben kelt irataiban említi, hogy az egykor híres hegyaljai borok ismét kezdenek kapósak lenni.

Oláh Miklós esztergomi érsek és magyarországi cancellár 1557-ben kelt jelentésében a többek közt azt írja: hogy Pest a magyarországi jó borok főrekhelye. Azon korból legjobb boroknak említik a szerémit, pilisit és sopronyit, a felsorolt borok között, a hegyaljai mint közp-szerű szerepel. Abban az időben már jártak Magyarországra bort vásárolni siléziai és lengyelországi kereskedők.

I. Ferdinánd uralkodása alatt ismét a hegyaljai borok tartattak legjobbaknak; mely leginkább kitünik Draskovics György bibornok eseléből, őtet ugyanis még mint pécsi püspököt Ferdinánd király 1562-ben, a trieti emlékezetes nagy egyházi zsinatra küldötte. Egy alkalommal több főpappal együtt a pápához hivatott ebédre. Az asztalon a világ leghíresebb borai mind képviselve voltak. Draskovics a kedélyessé vált poharzás közben magával hozott táljai borából is vitétt fel, melyet midőn a pápa megízlelt, azt kérdezte, talán a menyekből hozta azt a dicső italt, mire Draskovics azt felelte Tályáról. Erre a pápa — a ki pedig kortársai állítása szerint, kitünő borismerő volt — felkiáltott, „Summum pontificem Talia vina decent” latinosan mondva ki Tályát (A római pápák asztalára Tályai bor illő.) Hogy mily nagybecse volt a hegyaljai szőlőknek, kitétszik Cornides régi okirat gyűjteményéből is, melyek szerint egész helységek cseréltettek el egyes szőlőkért. — Még maig is mutogatnak Tarczal és Tokaj között egy aránylag szerény terjedelmű szőlőt, melyért a mult század végén Rakamaz helységet kínálták cserébe.

Számos példákat lehetne még felhozni hazánk történetéből, melyekből kitünnek mennyire keresettek voltak a magyarborok. Lengyel, mint szomszéd ország lévén, mindenkorban boraink legnagyobb piacza, annak első felosztása után, ezen piacunkat elvesztettük, ezáltal a kivitel egyszerre hirtelen nagyot csökkent.

A mult század második felében főleg francia

* Mutatványul dr. Nyáry Ferencz „Szőlő és püszke” ismertetés végett, szerkesztőségünkhez beküldött művéből.

Hirdetmény.

Alólírott járasszolgabíró részéről köz-
hírré tétetik, hogy Griegertsk Geizának a czekei
körtjegyzőségről lett lemondásával üresedésbe jött,
s 400 frt évi fizetéssel egybekötött ezen jegyzői
állomásnak ugyancsak választás utján betöltése
e f. évi februárhó 6-ik napjára tűzött ki Czeke
községében.

Miről a pályázni kívánók azon hozzáadással
értesítetnek, hogy e részbeni kérvényeiket rend-
szeresen felszerelve f. évi februárhó 4-ik napjáig
hivatalomhoz mulhatatlanul bemutatassák.

Kolt Sátoralja-Ujhelyt, 1877. január 18-án.

Héricsz Márton,
járasszolgabíró.

Tk. 2649. szám.
1876.

Árverési hirdetmény.

A homonnai kir. járásbíró, mint telek-
könyvi hatóság részéről közhírré tétetik, hogy
Cselley Hermína önkényes árverési kérvénye
folytán a tulajdonához tartozó morvai 140. 143.
145. 146. és 158. sz. telekjegyzőkönyvekben írt
tartozékaival együtt — 40907 frt 15 kr-ra be-
csült ingatlan birtok az **1877. évi február 21-ik
napján** délelőtti 9 órakor mint első, és **1877.
évi márcziushó 27-ik napján** délelőtt 9 óra-
kor mint második határidőben Morva községéhez
tartozó Luskóci pusztán megtartandó bírói ár-
verés útján eladatni fognak, hogy az árverés az
első határidőben csak becsáron felül, a másodikon
becsáron alul is megtartatni fog, hogy bánat-
pénzül a becsár 10%-ka teendő le, s a többi
árverési feltételek a telekkönyvi irodában, és az
árveréssel megbízott Dercsényi Kálmán homonnai
kir. közjegyzőnél megtekinthetők.

Felhivatnak azok, kik az árverésre kitűzött
javak iránt tulajdoni vagy más igényt, avagy
elsőbbségi jogokat érvényesíthetni vélnék, hogy
e részbeni kereseteiket e hirdetménynek a hiva-
talos lapban lett harmadik közzététele napjától
számítandó 15 nap alatt, habár külön értesítést
nem nyertek is, ezen kir. járásbíró mint telek-
könyvi hatóságnál nyujtsák be, — különben
azok az árverés folyamatát nem gátolván, egyedül
a vételár feleslegére fognak utasíttatni.

Végül felszöllíttatnak azon jelzálogos hite-
lezők, kik nem ezen kir. járásbíró székelyén
vagy annak közelében laknak, hogy a vételár fel-
osztása alkalmával leendő képviseltetésök végett
helyben megbízottat rendeljenek, s annak nevét
és lakását az eladásig jelentsék be, ellenkező

esetben Kelemen Kálmán homonnai ügyvéd által,
mint hivatalból kinevezett ügygondnok által fog-
nak képviseltetni.

Kelt Homonnán a kir. járásbíró mint
telekkönyvi hatóságnál 1876. évi decemberhó
13-ik napján.

Bethlenfalvi sk.,
kir. aljárásbíró.

Hirdetmény.

A sátoralja-ujhelyi népbank mint takaré-
pénztápnél elzálogosított s nem rendezett
kézi zálogok, egymint arany és ezüstne-
mük s értékpapírok, az intézeti alapsza-
bályok 100-ik §-a értelmében folyó évi februárhó
4-én délutáni 3 órakor az intézet helyiségében
elfognak árvereltetni, melyre a venni kívánók
meghivatnak.

Az igazgatóság.

Hirdetmény.

A bodrogközi Tiszaszabályozó társulat
évi rendes közgyűlését folyó **1877. évi
február hó 19-én** délelőtti 10 órakor
Sátoralja-Ujhelyben a megyeház nagyter-
mében tartandja; — melynek tárgyai lesz-
nek:

1-ör: A társulat elnökének, alelnökének
és az igazgató választmány választásá eső
tagjainak megválasztása.

2-or: Az igazgató választmány évi je-
lentése, s ennek folytán a szabályozás kö-
rében vágó munkálatok feletti tanácskozás
és határozathozatal.

3-or: A csatornázási tervzet bemuta-
tása és e feletti tanácskozás.

4-er: Az 1876. évi számadások meg-
vizsgálása és az 1877. évi költség-előirányzat
feletti határozás.

Mely közgyűlésre az érdekelteket tisz-
telettel meghívja

S.-a.-Ujhely, 1877. évi januárhó 24-én

az igazgató választmány nevében:

Besseney Gábor,
társulati alelnök.

P É N Z !

A legkedvezőbb feltételek mellett **fizetési**
és **nyugdíj ivet, arany, ezüst és**
ékszerek, valamint **értékes sors-**
jegyek és állampapírokra kapható.

WEINSTEIN ALBERT,

hatóságilag eng. zálogkölcson üzletében
Sátoralja-Ujhelyben.

Hirdetmény.

Nyiregyházán a Suták féle, legközelebb
Nádassy Lajos tulajdonát képezett

vendégfogadó

két utcára nyíló bejárással — a **nagy-**
vendéglő megett, — ez évi 1877. **Sz.**
György naptól egy vagy több évre haszon-
bérbe kiadó.

Értekezhetni iránta alólírottakkal Kótajban
vagy Nyiregyházán a terménycsarnokban. — E
ház esetleg eladó.

Mandi Albert.

Regale és földbérleti hirdetmény.

A főméltóságú hg. Windisch-Grätz Lajos
ő magassága sárospataki uradalmához tartozó és
S.-a.-Ujhelyben létező két nagy és három kisebb
vendéglő, együttesen vagy külön-külön regale-
joggal együtt 1878. január 1-től s ugyancsak
a sátoralja-ujhelyi határban fekvő 120 holdas
földbirtok e folyó 1877-ik év április hava 1-ső
napjától három egymásutáni évre haszonbérbe
adatik.

Értekezhetni levélben vagy személyesen
Sárospatakon alantírottánál.

Boross Gyula,
urad. tisztartó.

Üzlet-megnyitás.

Van szerencsénk tiszteletteljesen jelenteni: mi rint Sátoralja-Ujhelyben a fő-
utczán t. Pintér Ferencz ur házában „**Friedmann** a **nővérek divatesar-**
noka“ czég alatt egy

női divatáru kereskedést

nyitottunk.

Üzletünk gazdagon el van mindazon cikkekkel, mely a t. hölgyvilág igé-
nyeit, az egyszerűtől a legkényesebb izlésig kielégíteni képes. A női piperéhez szükségelt,
s különösen a farsangi időszak alatt keresetté vált **müvirágok, keztük, legyezők, kalapok**
stb. a legnagyobb választékban és a legjutányosabb áron lesznek általunk kiszolgáltva.

Amidőn is tehát a n. é közönség becses bizalmát és látogatását kikérjük,

mély tisztelettel vagyunk

Friedmann nővérek,
divatesarnok tulajdonosok.

A sátoralja-ujhelyi Polgári ta-
karékpénztár és hitel-egylet t cz. rész-
vényesei ezennel az 1877-ik év feb-
ruár 18-án délután 2 órakor Sátor-
alja-Ujhelyben, az intézet helyiségében
tartandó IV-ik rendes évi

K Ö Z G Y Ű L É S R E

meghivatnak.

Tanácskozás tárgyai:

1. Az igazgatóság évi jelentése.
2. A felügyelő bizottság jelentése.
3. A lefolyt év tiszta jövedelmének fel-
osztása és az osztalék megállapítása.
4. Az intézeti tisztviselők biztosítéka.

Kelt S.-a.-Ujhelyben, 1877-ik év
januárhó 16-án.

Rátz Bertalan,
igazgató-elnök.

2-3.